

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра соціально-гуманітарних та правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

М. І. Мальований

“ 30 ” 08 ” 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціалізація: 181 «Харчові технології»

Факультет: інженерно-технологічний

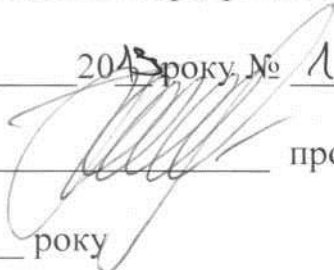
Умань – 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для студентів за
напрямом 181 «Харчові технології». – Умань: Уманський НУС, 2018. – 16 с.

Розробник: к.е.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних та правових
дисциплін Доморослий В. І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних
та правових дисциплін

Протокол від “25” 08 2019 року, № 1

Завідувач кафедри проф. Машковська Л. В.
(підпис)

“ ” 20 року

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-технологічного
факультету

Протокол від. “30” 08 2019 року № 1

“30” 08 2019 року Голова (Заморська І. Л.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3,6	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Нормативна	
Модулів - 2	Спеціальність 181 «Харчові технології»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 4		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 самостійної роботи студента - 4	Освітній ступінь бакалавр	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		56 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 92:106

1. Мета, цілі та програмні результати навчання дисципліни

Мета дисципліни. Сприяння здобуттю студентами знань про основні закони виникнення природи та суспільства; причини, суспільних та природних змін; загальнолюдські цінності та їх структура, розкриття шляхів використання отриманих знань для вирішення проблем суспільного розвитку.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій

Завдання навчальної дисципліни - відобразити сучасний стан наукових знань про філософську науку, виявити перспективні напрями її розвитку, спираючись не тільки на предметний, скільки на проблемний підхід до вивчення філософії.

Цілі (завдання) курсу (програмні компетентності):

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя;

Програмні результати навчання:

- виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти;
- вміти укладати ділову документацію державною мовою;
- здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами;
- формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо;
- зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

1. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ

1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення

Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення

Визначення філософії. Філософія та філософствування. Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу. Особливості філософського пояснення світу. Духовні та соціальні чинники ставлення філософського світогляду. Призначення філософії.

Виникнення філософії. Предмет і проблеми філософії. Структура і дисциплінарна будова філософського знання. Граничність філософських категорій. Співвідношення світогляду і філософії. Основні світоглядні орієнтації людини в світі. Філософія і релігія. Філософія і наука. Особливості сучасного розуміння філософії. Роль філософії в сучасному житті суспільства.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Історія філософії Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження.

Філософія давньокитайської та давньоіндійської цивілізацій, їх вплив на менталітет XX - XXI століть. Філософія Стародавньої Греції як початкова матриця європейської культури в її історичному розвитку і сучасність. Передумови виникнення філософії на Стародавньому Сході. Специфіка філософії Стародавнього Китаю і Індії. Принципова відмінність та елементи спільності змісту, характеру і способів філософствування на Сході та Заході.

Антропоцентризм і персоналізм філософії середньовічної Європи та їх трансформації в ментальності сучасної людини. Проблема співвідношення віри і розуму як індетермінанта духовної культури людства. Від теоцентризму до гуманізму (філософія епохи Відродження). Соціальна філософія Ренесансу - розподіл концептуальних просторів етики і соціальної теорії. Натурфілософія епохи Відродження - Бог, Людина і Природа

Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу

Рационалістична філософія як чинник, що зумовив народження сучасної цивілізації (філософія Просвітництва - "проект Просвітництва"). Ф. Бекон - фундатор сучасної філософії. Філософське обґрунтування нової картини світу. Суперечка щодо методу наукового пізнання. Емпірична традиція філософії Нового часу: Т. Гоббс, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм. Рационалізм філософії Нового часу: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц. Просвітництво і "барокова" філософія. Кордоцентризм Б. Паскаля. Філософія історії Дж. Віко. Соціально-історичні передумови ідеології Просвітництва. Культ розуму. Концепція прогресу. Соціально-філософський проект Просвітництва.

Формування некласичного типу філософствування. Ірраціоналізм: С. К'єркегор, А. Шопенгауер, Ф. Ніцше. Критика класичної (раціоналістичної) традиції. Головні парадигми сучасної філософії: позитивістська, ірраціонально-антропологічна, релігійна

Тема 4. Українська філософська думка

Вітчизняна філософська традиція. Джерела української філософської культури. Особливості типу української філософської парадигми. Основні етапи розвитку української філософії. Філософія 11 українського бароко. Києво-Могилянська академія. Г. Сковорода - фундатор української класичної філософії. Академічна філософія в Україні XIX ст. М. Костомаров, П. Куліш, П. Юркевич. Соціальна філософія на зламі XIX - XX ст. (О. Потебня, М. Драгоманов, М. Грушевський, В. Винниченко). Філософія української діаспори.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності

Тема 5. Філософська онтологія.

Філософське розуміння проблеми буття. Уявлення про онтологію як вчення про буття. Історико-філософські варіанти розгляду проблеми буття. Особливості розуміння буття як засади виникнення різних філософських концепцій. Буття: форми (модуси), структура. Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». Матерія: атрибути, спосіб і форми існування матерії. Сучасні уявлення про спосіб і форми існування матеріального світу.

Метафізика й онтологія. Діалектика: історичні типи й альтернативи діалектики. Принципи, закони й категорії діалектики

Тема 6. Гносеологія

Проблема пізнаванності світу та спроби її розв'язання. Уявлення про знання і пізнання. Гносеологія. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Види, рівні пізнання. Форми пізнання. Чуттєве і раціональне пізнання. Характерні риси інтуїції. 8 Співвідношення пізнання і розуміння. Проблеми істини у пізнанні.

Поняття про науку та особливості наукового пізнання. Епістемологія. Основні види наукового пізнання. Виникнення науки. Принципи інтерналізму і екстерналізму. Періодизація історії науки. Рівні та структура наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Сучасні оцінки науки. Поняття про етику науки. Визначення соціокультурних орієнтирів науки.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Соціальна філософія. Тема 7. Філософська антропологія

Людина як основний предмет філософського аналізу. Актуальність філософського дослідження людини. Філософські аспекти антропогенезу. Основні філософсько-антропологічні проблеми: природа і сутність людини, антропогенез, сенс життя, смерть і безсмертя, спілкування і розуміння, людина і космос. Поняття про особу. Соціалізація особи. Уявлення про “Я-концепцію”. Ціннісні орієнтації, свобода, відповідальність та криза особи в сучасному світі. Перспективи людини.

Тема 8. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Суспільство як предмет філософського аналізу. Суспільство: поняття, основні характеристики. Структура суспільства. Історичні типи суспільства. Соціальна структура суспільства. Суспільний ідеал і проблема соціального вибору. Соціальний прогрес та його рушійні сили. Теорії соціальної стратифікації й соціальної мобільності. Суспільство і природа. Історичні форми взаємодії суспільства і природи. Особливості сучасної екологічної проблеми. Соціально-екологічні наслідки глобалізації. Екологічна ситуація в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Разом	У тому числі				
		Л	С	Інд.	Сам.	Лаб
	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Змістовний модуль 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення						
Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення. Визначення філософії. Філософія та філософствування. Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу. Особливості філософського пояснення світу. Духовні та соціальні чинники ставлення філософського світогляду. Призначення філософії. Виникнення філософії. Предмет і проблеми філософії. Структура і дисциплінарна будова філософського знання. Граничність філософських категорій. Співвідношення світогляду і філософії. Основні світоглядні орієнтації людини в світі. Філософія і релігія. Філософія і наука. Особливості сучасного розуміння філософії. Роль філософії в сучасному житті суспільства.	12	2	2		8	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Історія філософії						
Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження. Філософія давньокитайської та давньоіндійської цивілізацій, їх вплив на менталітет XX - XXI століть. Філософія Стародавньої Греції як початкова матриця європейської культури в її історичному розвитку і сучасність. Передумови виникнення філософії на Стародавньому Сході. Специфіка філософії Стародавнього Китаю і Індії. Принципова відмінність та елементи спільності змісту, характеру і способів філософ- ствування на Сході та Заході. Антропоцентризм і персоналізм філософії середньовічної Європи та їх трансформації в ментальності сучасної людини. Проблема співвідношення віри і розуму як індетермінанта духовної культури люд- ства. Від теоцентризму до гуманізму (філософія епохи Відродження). Соціальна філософія Ренесансу - розподіл концептуальних просторів етики і соціальної теорії. Натурфілософія епохи Відродження - Бог, Людина і Природа	14	2	2		8	

Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу Раціоналістична філософія як чинник, що зумовив народження сучасної цивілізації (філософія Просвітництва - "проект Просвітництва"). Ф. Бекон - фундатор сучасної філософії. Філософське обґрунтування нової картини світу. Суперечка щодо методу наукового пізнання. Емпірична традиція філософії Нового часу: Т. Гоббс, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм. Раціоналізм філософії Нового часу: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц. Просвітництво і "барокова" філософія. Кордоцентризм Б. Паскаля. Філософія історії Дж. Віко. Соціально-історичні передумови ідеології Просвітництва. Культ розуму. Концепція прогресу. Соціально-філософський проект Просвітництва. Формування неklasичного типу філософствування. Ірраціоналізм: С. К'єркегор, А. Шопенгауер, Ф. Ніцше. Критика класичної (раціоналістичної) традиції. Головні парадигми сучасної філософії: позитивістська, ірраціонально-антропологічна, релігійна.	14	2	2		8	
Тема 4. Українська філософська думка Вітчизняна філософська традиція. Джерела української філософської культури. Особливості типу української філософської парадигми. Основні етапи розвитку української філософії. Філософія 11 українського бароко. Києво-Могилянська академія. Г. Сковорода - фундатор української класичної філософії. Академічна філософія в Україні XIX ст. М. Костомаров, П. Куліш, П. Юркевич. Соціальна філософія на зламі XIX - XX ст. (О. Потебня, М. Драгоманов, М. Грушевський, В. Винниченко). Філософія української діаспори.	14	2	2		8	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності						
Тема 5. Філософська онтологія. Філософське розуміння проблеми буття. Уявлення про онтологію як вчення про буття. Історико-філософські варіанти розгляду проблеми буття. Особливості розуміння буття як засади виникнення різних філософських концепцій. Буття: форми (модуси), структура. Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». Матерія: атрибути, способи і форми існування матерії. Сучасні уявлення про способи і форми існування матеріального світу.	12	2	2		6	

Метафізика й онтологія. Діалектика: історичні типи й альтернативи діалектики. Принципи, закони й категорії діалектики.						
Тема 6. Гносеологія Проблема пізнаваності світу та спроби її розв'язання. Уявлення про знання і пізнання. Гносеологія. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Види, рівні пізнання. Форми пізнання. Чуттєве і раціональне пізнання. Характерні риси інтуїції. 8 Співвідношення пізнання і розуміння. Проблеми істини у пізнанні. Поняття про науку та особливості наукового пізнання. Епістемологія. Основні види наукового пізнання. Виникнення науки. Принципи інтерналізму і екстерналізму. Періодизація історії науки. Рівні та структура наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Сучасні оцінки науки. Поняття про етику науки. Визначення соціокультурних орієнтирів науки.	12	2	2		6	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Соціальна філософія.						
Тема 7. Філософська антропологія Людина як основний предмет філософського аналізу. Актуальність філософського дослідження людини. Філософські аспекти антропогенезу. Основні філософсько-антропологічні проблеми: природа і сутність людини, антропогенез, сенс життя, смерть і безсмертя, спілкування і розуміння, людина і космос. Поняття про особу. Соціалізація особи. Уявлення про "Я-концепцію". Ціннісні орієнтації, свобода, відповідальність та криза особи в сучасному світі. Перспективи людини.	12	2	2		6	
Тема 8. Суспільство як предмет філософського аналізу Суспільство як предмет філософського аналізу. Суспільство: поняття, основні характеристики. Структура суспільства. Історичні типи суспільства. Соціальна структура суспільства. Суспільний ідеал і проблема соціального вибору. Соціальний прогрес та його рушійні сили. Теорії соціальної стратифікації й соціальної мобільності. Суспільство і природа. Історичні форми взаємодії суспільства і природи. Особливості сучасної екологічної проблеми. Соціально-екологічні наслідки глобалізації. Екологічна ситуація в Україні.	10	2	2		8	
Всього	90	16	16		58	

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення		
1	Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення 1. Філософія як духовна форма комунікації. 2. Філософія і світогляд. 3. Філософія і наука.	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. . Історія філософії		
2.	Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження 1. Періодизація та характерні риси античної філософії. 2. Середньовічна філософія. 3. Філософська думка епохи Відродження. Основні риси гуманістичного світогляду Ренесансу.	4
3	Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу 1. Особливості філософії Нового часу. 2. Філософія французького Просвітництва. 3. Марксистський матеріалізм. 4. Ірраціоналізм як нова духовна орієнтація філософського мислення. 5. Екзистенціальна філософія. 6. Філософія постмодернізму.	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності		
4	Тема 4. Філософська онтологія і гносеологія. 1. Основні категорії онтології. Буття і небуття. Форми буття. 2. Основні завдання гносеології. Сутність і сенс пізнання.	4
5	Тема 5. Філософія людини та свідомості 1. Історичні і методологічно-наукові різновиди антропології. 2. Людина як єдність біологічного, психічного і соціального. 3. Основні категорії феноменології як філософської теорії свідомості	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Соціальна філософія.		

6	Тема 6. Соціальна філософія та її предмет 1. Основні засади філософського розуміння суспільства. 2. Форми організації суспільного буття.	6
7	Тема 7. Людина в середовищі культури і цивілізації 1. Смислоритетні орієнтації людини як напрям культурної самореалізації. 2. Поняття цивілізації. 3. Глобальні проблеми сучасності.	4
Всього		16

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія елліністичного і римського періодів: епікуреїзм, стоїцизм, кініки і скептики.	6
2	Тема 2. Суб'єктивна гносеологія Д. Берклі і Д. Юма.	6
3	Тема 3. Еволюція психоаналітичної філософії З. Фрейда.	6
4	Тема 4. Соціальний час і простір.	6
5	Тема 5. Проблема істини.	6
6	Тема 6. Багатовимірність феномену людини.	6
7	Тема 7. Свідомість та несвідоме.	6
8	Тема 8. Соціальна стратифікація та мобільність.	6
9	Тема 9. Великі соціальні групи як основні суб'єкти суспільного розвитку.	4
10	Тема 10. Місце людини в культурному середовищі.	6
Всього		58

6. Методи навчання

Лекції
Семінарські заняття
Практичні заняття
Інтерактивні методи навчання

7. Методи контролю

Усне опитування.
Письмове опитування.
Складання структурно-логічної схеми теми.
Реферати.
Описові завдання.
Тестування.
Залік

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка БСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	B	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний контроль)										Сума
ЗМ1	ЗМ2			ЗМ3		ЗМ4			МК	
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		

10. Рекомендована література

Базова

Список рекомендованої літератури:

1. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст): Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Андрущенко В.П. - К.: Тандем, 2000. - 416 с.
2. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій / Горський В.С. - К.: Наукова думка, 1996. - 287 с.
3. Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV - XVII ст. Курс лекцій: Навч. посібник / Гусев В.І. - К.: Либідь, 1994. - 256 с.
4. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И. Богута. - М.: Мысль, 1991. - 590 с.
5. Ільїн В.В. Апологія ірраціонального. Філософія для тебе / Ільїн В.В. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. - 232 с.
6. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія: Підручник: В 2 ч. - Ч.1. Історія розвитку філософської думки / Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. - К.: „Альтерпрес”, 2002. - 464 с.
7. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія: Підручник: В 2 ч. - Ч.2. Актуальні проблеми сучасності / Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. - К.: „Альтерпрес”, 2002. - 480 с.
8. Мамардашвили М.К. Как я понимаю философию / Мамардашвили М.К. - М.: «Прогресс»-«Культура», 1992. - 416 с.
9. Мир философии: Книга для чтения. В 2-х ч. Ч. 1. Исходные философ.

Проблемы, понятия и принципы. - М.: Политиздат, 1991. - 672 с.

10. Мир философии: Книга для чтения. В 2-х ч. Ч. 2. Человек. Общество. Культура. - М.: Политиздат, 1991. - 624 с.

Допоміжна

11. Петрушенко В.Л. Філософія: Підручник. 4-те видання, виправл. і доповн. / Петрушенко В.Л. - Львів: „Магнолія 2006”, 2008. - 506 с.

12. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник / Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. - К.: Академвидав, 2008. - 592 с.

13. Саух П.Ю. Філософія: навчальний посібник / Саух П.Ю. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 256 с.

14. Ситниченко Л.А. Першоджерела комунікативної філософії / Ситниченко Л.А. - К.: Либідь, 1996. - 176 с.

15. Соколов С.В. Социальная философия: Учеб. пособие для вузов / Соколов С.В. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 440 с.

16. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посібник / Упоряд. Віталій Лях. - К.: Либідь. - 384 с.

17. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник / Бичко І.В., Табачковський П.Г., Горак Г.І. та ін. - 2-е вид. - К.: Либідь, 1994. - 576 с.

18. Філософія: Навч. посіб. / Губерський Л.В., Надольний І.Ф., Андрущенко В.П. та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. - 5-те вид., випр. і доп. - К.: Вікар, 2005. - 455 с.

19. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. - 2-ге вид., стереотип. - К.: Либідь, 2002. - 408 с.

20. Філософія Підручник / За загальною редакцією Горлача М.І., Кременя В.Г., Рибалка В.К. - Харків: Колегіум, 2000. - 672 с.

21. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник / Загальна редакція і укладання: Андрущенко В.П., Горлач М.І. - Київ - Харків: ВМП „Рубікон”, 1997. - 400 с.

22. Філософський енциклопедичний словник. - К.: Абрис, 2002. - 744 с.